

CENTRAL EUROPEAN MIND SPORTS

OLYMPIAD

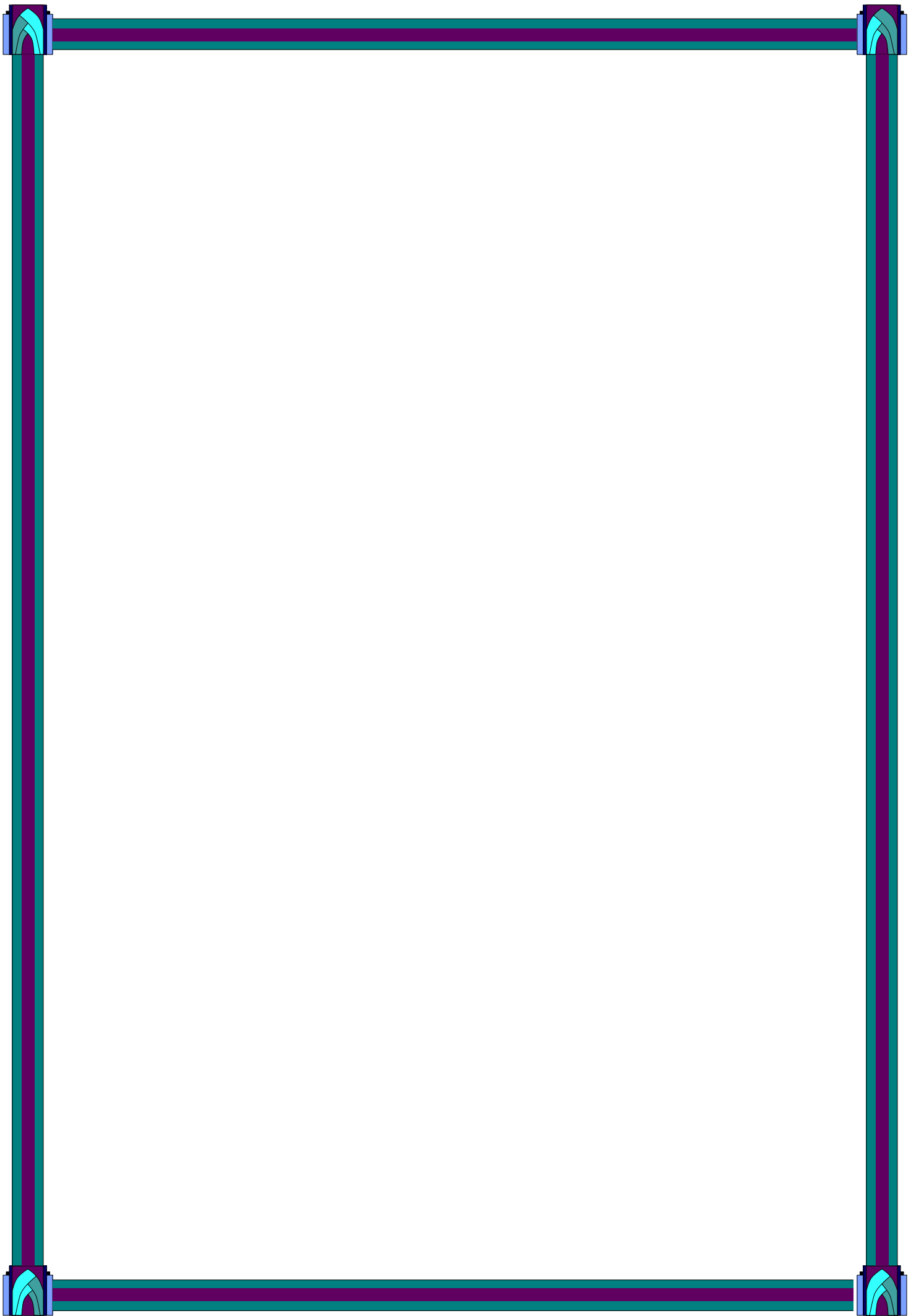
MARIÁŠOVÝ BULLETIN

ČESKÝ SVAZ MARIÁŠE

TALON PRAHA

PRAHA 2001

Ú V O D E M

Vážení hosté, účastníci i návštěvníci OLYMPIÁDY DUŠEVNÍCH SPORTŮ, a příznivci duševních a zvláště MARIÁŠOVÝCH HER ! Český svaz mariáše vydává k příležitosti uspořádání OLYMPIÁDY tento MARIÁŠOVÝ BULLETIN, aby Vás stručně informoval o naší národní duševní hře – MARIÁŠI.

V první kapitole: „*Hry jsou tak staré jako lidstvo samo*“ Vás stručně seznámíme s významem a vývojem duševních her se zaměřením na karetní hry i mariáš.

V druhé kapitole: „*Mariášové přebory a soutěže*“ popisujeme historii vzniku mariášových přeborů a soutěží v návaznosti na Český svaz mariáše.

Třetí kapitola: „*Jak se hraje mariáš ?*“ obsahuje v nestručnější podobě nejen charakteristiku pravidel základních druhů – tj. *voleného, křížového i licitovaného* mariáše, ale i jejich tradiční i současné varianty - *klasický, soutěžní a sportovně-soutěžní* mariáš. Nová soutěžní KVALITA a pojetí soutěžního mariáše je akcentováno v závěru kapitoly. Přikládáme i platnou „Bodovací tabulku pro licitovaný dvacetihaléřový mariáš“.

Čtvrtá a nejobsáhlejší je kapitola: „*K chronologii Českého svazu mariáše*“ se zaměřuje na podrobnější *curriculum vitae* tohoto dominantního karetního subjektu, a na jeho význam pro mariášové hnutí v České republice. Tato kapitola také uvádí samostatné soutěže *Středočeského, Plzeňského, Mariánsko-Lázeňského a Jihomoravského* regionu, které organizují v rámci Českého svazu mariáše.

Pátá kapitola je věnována „*přímé odnoži*“ Českého svazu mariáše s názvem: „*Svaz českých mariášníků a jeho herní pojetí*“ - pojednává o vzniku a vývoji východočeského regionálního subjektu sportovně-soutěžního mariáše.

Šestá kapitola: „*Mariášová unie, spolek přátel mariáše*“ se zabývá soutěžními tradicemi „*křížového*“ mariáše ve středních a východních Čechách.“

Sedmá kapitola „*Jihočeská mariášová liga*“ informuje o nejmladším, ale současně nejaktivnějším mariášovém regionu.

Osmá a závěrečná kapitola *Lokální turnaje a kalendář*“ se zmiňuje o „*nezávislých*“ turnajích současně upozorňuje na další vrcholové turnaje roku 2 001.

Pro ilustraci této publikace použity karty, které vydala firma Ferdinand Piatnik a synové SA,

ve Vídni roku 1938 zobrazující naše národní znaky, motivy i význačné osobnosti.

HRY JSOU TAK STARÉ JAKO LIDSTVO SAMO

Člověk by se neměl nazývat pouze „homo sapiens“ – člověk moudrý, ale i „homo ludens“ – člověk hravý ! Tři hlavní fáze lidského věku tuto hypotézu plně stvrzují. Zatímco v první fázi – v dětství i mládí se hravost člověka všestranně rozvíjí, v jeho druhé fázi – dospělosti se specifikuje, ve třetí fázi – stáří (dědství) dokáže účelně využít toho, „co se v mládí naučí“.

Pokud tvrdíme, že myšlení je první, pak je hravost naší druhou přirozeností. Během miliónů let a s vývojem přirozené inteligence, ale i umělé především v posledních desetiletích existence lidstva, jeho herní rejstřík přímo „expanduje“.

Různé formy duševních her nás provázejí již desetitisíce let. Od primitivních her s kamínky a kostmi, postupovaly hry k účelově zhotoveným herním potřebám a pravidlům, mezi něž se v Evropě dostávají na přelomu prvního tisíciletí karetní hry. V Čechách jsou doloženy již v druhé polovině 14. století „na dvoře“ císaře Karla IV. Těmto hrám se mohly ve středověku a na počátku novověku věnovat pouze zámožnější vrstvy .

K dalšímu rozvoji karetních her dochází až v novověku a to v souvislosti s „profesionalizací“ vojenství - dařilo se jim tam, kde bylo dost peněz a málo práce. Nájemní vojáci – žoldnéři, putovali nejen od města k městu, ale od jednoho vojska ke druhému a mezi sebou, ale i s dalšími „příznivci“ z řad šlechty, měšťanů, ba i vesničanů „chutě holdovali karbanu“.

Většina karetních her měla hazardní charakter a nebyla náročná, aby je mohli hrát i prostí lidé. Právě proto byli karbaníci obvykle „na indexu“. Se stále měnícím se prostředím a podmínkami se karetní hry postupně utvářely, zdokonalovaly a nakonec regionálně „zdomácněly“. Hra „šestašedesát“ se takto již od 17. století šířila po střední Evropě a mimo jiné i pod vlivem francouzského „piketu“ se nejdříve v Německu ustálila jako SKAT a v 18. století v Rakousko-Uhersku jako MARIÁŠ.

Charakter mariáše, jako společenské hry „zakořnil“ především v českých zemích. Přesto, že se jeho druhy nejen krajově, ale i místně lišily, mohli si spolu a snadno zahrát, jak volený, tak křížový a nakonec i licitovaný mariáš ostraváci s plzeňáky, brňáky, hradečáky, pražáky....

Proto již v 19. i 20. století můžeme směle říci - CO ČECH, TO MARIÁŠNÍK
a mariáš po právu nazvat naší NÁRODNÍ KARETNÍ HROU !!!

MARIÁŠOVÉ PŘEBORY A SOUTĚŽE

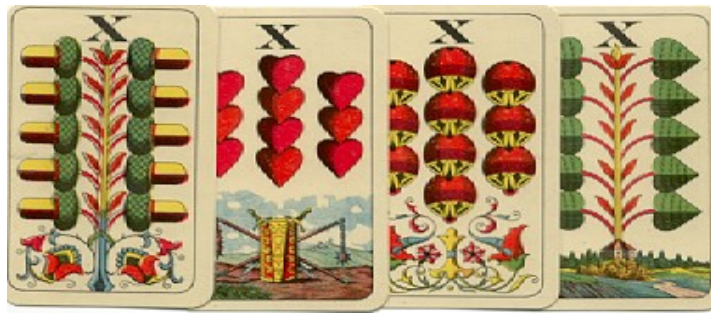
Češi „jsou všemi mastmi mazaní“. Dokázali mnohokrát celému světu, že „si umí poradit“. To se muselo nutně projevit i v oblasti mariáše. Mariáš je velice paměťově i kombinačně náročná hra, která přímo vybízí k „herní rivalitě“ a tím i k možným formám soutěžení. Dlouhá desetiletí byly tyto formy izolovány na jednu mariášovou společnost – „partu“, či několik „part“ v soukromí, či v restauraci nebo v hospodě.

Již ve třicátých letech minulého století zaznamenáváme na Plzeňsku, Jičínsku i Českomoravské Vrchovině první pokusy o mariášové turnaje. Tyto místní turnajové iniciativy zdárně pokračují ještě v poválečných desetiletích. Zásadní obrat přináší teprve léta osmdesátá. V Mariánských Lázních se v roce 1985 ustavuje „VOLNÉ SDRUŽENÍ LICITOVANÉHO MARIÁŠE“ (VSLM), neoficiální organizace, která koncipuje zcela novou soutěžní soustavu. Současně kodifikuje nejobvyklejší obecná pravidla pro licitovaný mariáš a začíná realizovat MARIÁŠOVÉ PŘEBORY, jako dlouhodobé – celoroční soutěže. Tak vzniká od roku 1986 každoroční ligový přebor zprvu osmi později deseti turnajů, o titul přeborníka České republiky v kategoriích jednotlivců i družstev. Po „sametové revoluci“ VSLM se mění na Český svaz mariáše – právnickou osobu a přidruženého člena ČSTV.

Největším přínosem nové soustavy bylo zavedení takového soutěžního systému, který umožnil využít veškeré myšlenkově možné druhy her a otevřít „stavidla“ herní iniciativy. Duší tohoto projektu byl čestný předseda Českého svazu mariáše pan Vladimír Šubrt. Jeho blízkými spolupracovníky, kteří zasvětili této myšlence a celému mariášovému hnutí velkou část života jsou pan Miroslav Kučava, sekretář svazu a pan Alois Václavík, současný předseda svazu.

Dalšími výraznými postavami Českého svazu mariáše, které formovaly mariášovou legislativu, operativu i propagaci byl pan Zdeněk Rudolf a jsou pánové Vladimír Ellinger, Vladimír Holan, Jiří Čapla a Luděk Jančík z Prahy, pan Karel Šobr ze Stodu, Jaroslav Hobl a Antonín Vyšinka z Plzně i řada dalších obětavých členů. K rozvoji mariášového hnutí významně přispěli - pan Jan Jahoda, první předseda Svazu českých mariášníků z Jičína, pánové Karel Pokorný - předseda a František Nejedlo – tajemník Mariášové Unie Čáslav, pan Milan Witala předseda KLM Havířov, pan Jaromír Lang – předseda Jihočeské ligy křížového mariáše z Bechyně a pan Pavel David, předseda ligy voleného mariáše z Jindřichova Hradce.

JAK SE HRAJE MARIÁŠ ?

Mariáš je půvabná a nesmírně zajímavá a zábavná hra, která vyžaduje dobrou paměť, taktické i operativní schopnosti, smysl pro kombinaci a únosnou míru rizika. Protože je především společenskou hrou, hraje se obvykle o symbolické peněžní obnosy. Mariáš je jedna z materiálně nejméně náročných her – pro hru je třeba pouze balíček karet, stůl a čtyři židle, dále společenská místnost pro minimálně 3 nebo 4 hráče. Tak jako většina duševních her, ani mariáš není omezen věkem, zdravotním handicapem. Je oblíbenou duševní relaxací například sportovců, kterým umožňuje při ztrátě „formy“ i v pozdějším věku udržovat životní optimismus a dále bojovat o „vavříny vítězů“.

Základním principem této hry, je zvítězit nad svými soupeři. Toho je možno docílit využitím všech možností své „karty“ a demonstrovat své „karetní umění“ přítomné společnosti. Tuto hru většina hráčů intenzivně „prožívá“. „Triumfy vítězství“ – vědomí, že jsem své soupeře „pokořil“, ba přímo „zničil“ a herní „katastrofy“, při kterých „padly hrdé hradby Albionu“ a zhroutily se veškeré naděje - následují v rychlém sledu a umocňují „strhující dramatickou atmosféru“ hry. Svěrázný národní „kolorit“ hry podtrhují tradiční mariášové výrazy – speciální fráze, vytvářející „mariášový slang“.

Mariáš, zvláště „licitovaný“, je natolik obtížná hra, že je jí možno bezesporu přirovnat ke karetní hře bridž nebo dokonce i k šachu. Z tohoto důvodu se omezíme pouze na charakterizování druhů a variant mariáše i stručný „nástin“ pravidel. Všechny druhy i varianty mariáše se hrají s 32. obvykle „jednohlavými“ mariášovými kartami, které mají 4 barvy – červené neboli srdce, zelené neboli listy, kule neboli piky a žaludy neboli kříže. V jednotlivých barvách jsou hodnoty od nejvyšší k nejnižší – eso, desítka, král, filek, spodek, devítka, osma, sedma.

Nejjednodušší druh je „volený mariáš“, který hrají 3 hráči, po případě i 4, z nichž jeden „pauzíruje“. „Zadák snímá a „pauzírující“ rozdává prvnímu hráči – „forhontovi“ 7 karet, ostatním dvěma po 5 kartách. „Forhont“ z těchto 7. karet volí „trumfy“ a pak obdrží všichni hráči po dalších 5. kartách. „Forhont“ odloží 2 karty do „talonu“ proto, aby všichni hráči měli po 10. kartách a po „schválení barvy“ ohlásí „hru“.

Složitější druh je „křížový mariáš“, který hrají současně 4 hráči. Sejmeme se a „zadák“ rozdává v prvním rozdání po 4. kartách, z nichž „forhont zavolá“, načež rozdá po 4. dalších kartách. Po „schválení barvy“ „forhont“ rovněž ohlásí „hru“.

Nejnáročnější druh je „licitovaný mariáš“, který se podobá mariáši volenému, avšak s tím rozdílem, že všichni hrající mohou optimálně uplatnit svoji „karta“. Po „sejmutí“ rozdává „zadák“ 3x po 5. kartách a dvě dá do „talonu“ a pak rozdá po zbývajících 5. kartách. Vlastní sehrávce předchází licitace, jejíž vítěz získává talon.

Pro všechny druhy mariáše jsou společně stupně „hry“ – od nejnižší k nejvyšší: „hra“ a „sedma“, červená hra a sedma“, „stovka“, „stovka se sedmou“, „červená stovka“, „červená stovka se sedmou“, „betl“, „durch“. Pouze v licitovaném mariáši jsou vyššími hrami: „dvě sedmy“, „dvě sedmy a sto“, „dvě sedmy, červená trumf a „dvě sedmy, červená trumf a sto“. Ve všech druzích mariáše vynáší mimo „betla“ i „durcha“ vždy „forhont“. Při „betlu a „durchu“ se mění hodnoty karet.. Nejnižší je sedma, vyšší je osma, devítka, desítka, spodek, filek, král, až po nejvyšší eso.

Účelem je „uhrát hru“, ke které se „volící hráč“ zavázal. Pokud hru uhraje, vítězí. Pokud neuhraje – prohrává. Atypickými hrami jsou hry „betl“, kdy se hráč zavazuje, že neudělá ani jeden zdvih - „štych“ a naopak „durch“, kdy je závazek směřován k tomu, aby hráč udělal všechny „štychy“.

U her obecného typu se „volící“ hráč zavazuje uhrát sedmu na poslední „štych“ spolu se „hrou“ což znamená mít v konečném součtu více „desítek“ než protihráči. K „desítkám“ se počítají nejen karty s hodnotou deset, ale i esa včetně posledního zdvihu. Tedy 4x deset+ 4x eso + poslední zdvih je celkem 9 „desítek“.

K „desítkám“ se počítají i „hlášky – mariáše“, které tvoří filek a král jedné barvy, pokud je má hráč „v kartě“ a ohlásí je. Obyčejná hláška platí 2 „desítky“, „trumfová hláška“ 4 desítky. Právě tyto „hlášky“ mají rozhodující úlohu při hře „stovka“, kdy je pro tento závazek třeba uhrát nejméně deset „desítek“ a to buď na obyčejnou nebo trumfovou „hlášku“.

Naše šachová legenda - Karel Opočenský prohlásil, že nejtěžší hrou vůbec je sehračka dvou sedem v licitovaném mariáši. „Dvě sedmy“, resp. „dvě sedmy a sto“ jsou nejen nejvýše hodnocenou hrou, ale i natolik specifickou, že na ní „ztroskotali“ i nejlepší hráči. V této hře, kdy se „volící hráč“ zavazuje uhrát „pomocnou sedmu“ na předposlední zdvih a „trumfovou sedmu“ na poslední zdvih, aniž by mu je kdokoliv z protihráčů „otočil“, či „zabil“ - je množství „úskalí“.

Ve všech uvedených druzích mariáše je nutné přiznávat (ctít) „barvu“ a přebíjet nižší karty vyššími. Pokud nemám ani barvu, ani trumfy, mohu „namazat“ – shodit cizí „barvu“.

Vyrovnaní závazků je stanoveno v následujících základních sazbách: hra = 1x, sedma = 2x, stovka = 4x, dvě sedmy = 40x všechny tyto hry v červené barvě ještě = 2x. Betl = 15x, durch = 30x. Dále je placení závislé na „flekování neboli točení“. Pokud dá protihráč „flek“, volící hráč „re“, protihráč „tuty“ atd., sazby se násobí, tzn. že například 6. flek násobí základní sazbu 64x.

Obyčejnou „sedmu“ je možno po „fleku“ na hru „složit“ – hra se nehraje. Od „fleku na sedmu“ se všechny vyšší hry hrají.

U všech tří druhů mariáše až na malé krajové výjimky jsou uznávána obecná pravidla, i některá herní ustanovení kodifikovaná Českým svazem mariáše.

Tři základní druhy mariáše se hrají v následujících variantách:

První variantou je historický – KLASICKÝ – hospodský mariáš. Ten hraje mariášová „parta“ – společnost hráčů pouze pro své potěšení.

Druhou variantou je SOUTĚŽNÍ – turnajový mariáš. Tento mariáš se hraje na turnajích a o konečném pořadí jednotlivců rozhoduje finanční zisk či ztráta hráčů, také někdy pořadí u stolů v jednotlivých částech turnaje. Výsledky prvních tří hráčů jednotlivých klubů se obvykle sčítají do výsledků družstev.

Třetí variantou je SPORTOVNĚ-SOUTĚŽNÍ MARIÁŠ, ve kterém o konečném pořadí jednotlivců i družstev rozhodují mimo financí - tzv. ZB „ziskové body“ i tzv. PB „premiové body“ tvořící pětinašobek základních sazeb. Součet $ZB + PB = SB$ „soutěžní body“ jejichž počet rozhoduje o výsledných žebříčcích turnaje i přeboru. Název „sportovně-soutěžní“ souvisí nejen s členstvím svazu v ČSTV, ale i s tím, že se „premiové“ body nazývají někdy sportovní. „Premiové“ body získává hráč za vyhrané „fleky“ a úspěšně sehrané „riskantní hry“.

V rámci pravidel, ustanovení a herních řádů vydal Český svaz mariáše „bodovací tabulky“, kde jsou uvedeny bodové hodnoty, které se hráči buď přičítají, nebo odčítají do výsledku turnaje. Tyto tabulky i další herní ustanovení včetně ustanovení o „renoncích“ jsou k dispozici všem účastníkům turnaje. Na jejich dodržování dbají obvykle 3 rozhodčí, delegovaní svazem. Na herních stolech jsou k dispozici také „stolové lístky“, které jsou po každém herním kole jedním z hráčů vyplněny ($ZB+PB=SB$) a odevzdány pověřeným organizátorům. Mimo jiné obdrží každý hráč „osobní lístek“, kam zaznamenává výsledky jednotlivých soutěžních kol počty a součty ($ZB+ PB=SB$) a po turnaji ho odevzdává spolu se „stolovými lístky“ pořadatelům.

Klasický mariáš přináší herní vzrušení pouze mariášové partě, můžeme ho přirovnat k čistě amatérskému fotbalu. Soutěžní a sportovně-soutěžní mariáš představují zcela novou KVALITU ! Mariášová soutěž - je již jako fotbalová divize a ligový sportovně soutěžní mariáš můžeme směle srovnávat s nejvyšší fotbalovou ligou.

Na ligových turnajích Českého svazu mariáše nejsou zanedbatelné herní zisky, ale zdaleka větší bodovou i morální hodnotu mají úspěšně sehrané riskantní hry (viz příložená bodová tabulka), umístění jednotlivce i družstva v čele turnaje, v čele celé ligy, zisk výkonnostních tříd, čestných titulů mistrů, dokonce i mariášových přeborníků České republiky. Za umístění na čelných místech turnajů a přeborů jsou hráči odměněni diplomy, medailemi, sportovními poháry i dalšími hodnotnými věcnými cenami. Na této úrovni se zdaleka více „zvedá hladina adrenalinu“, když jde o tak významné faktory, které vytvářejí „prestíž“ hráčů, zvyšují zájem o reprezentaci klubu, obce, města i kraje. Je těžké, představit si úžasný pocit, když např. team či jednotlivec stane „na bedně“ na vrcholovém turnaji nebo se stane dokonce vítězem celostátní ligy. Upřímné poděkování patří nejen všem obětavým mariášníkům, kteří vytrvale jezdí do všech koutů naší republiky, aby se zúčastnili turnajových klání, ale především těm, kteří vytvářeli a dále tvoří a organizují a popularizují veškeré mariášové aktivity !!!

K CHRONOLOGII ČESKÉHO SVAZU MARIÁŠE

Jak bylo uvedeno v kapitole „MARIÁŠOVÉ HRY A SOUTĚŽE“, éra sportovně-soutěžního mariáše začala v Mariánských Lázních již roku 1985, pouze za účasti hráčů západních Čech. Celostátní liga v tomto novém sportu odstartovala až v roce 1987, poté když se do ní postupně přihlásila družstva z dalších krajů České republiky. Herně nejvyzrálejším se v prvních letech představil klub licitovaného mariáše AMBO STOD A, když v letech 1987 a 1988 zvítězil v kategorii družstev a jeho reprezentant pan Karel ŠOBR zvítězil v kategorii jednotlivců v letech 1987 a 1988. Po dalších dílčích úspěších v následujících letech na ligových a vrcholových turnajích se stal pan Karel Šobr i v roce 2000 vítězem turnaje CHODOVAR – CUP (pohár předává sekretář svazu pan Miroslav Kučava).

První polovina devadesátých let se dá nazvat mariášovou „epopejí“ klubu Pražský výběr.

Na snímku (vlevo) uvádíme tento team ve složení (zprava) pánové Pavel Bartoš, Jiří Doležal, kapitán Vladimír Ellinger, a Jiří Čapla. Team zvítězil v ligovém přeboru 1989 – 1994 a současně získal 4x titul přeborníků Českého svazu mariáše (dále jen „svaz“) i v kategorii jednotlivců, v Českém poháru s obou kategoriích i v Turnaji mistrů.

V letech 1995 – 1999 se na piedestalu vítězů střídají většinou západočeští hráči i družstva.

Na snímku je vítěz ligového ročníku 1995 LOKO Mariánské Lázně A ve složení (zprava) pánové Pavel Horák, Dušan Hověžák, Alois Václavík (předseda svazu), Miroslav Kučava (sekretář svazu). Na vedlejším snímku přebírá pan Richard Nocar z klubu Agaricus Kaznějov od předsedy svazu pana Aloise Václavíka a hlavního rozhodčího pana Vladimíra Ellingera pohár a diplom na vrcholovém turnaji „PROFI-POPOVICE 1999“ – mistrovství České republiky v soutěžním licitovaném mariáši. Také se stal přeborníkem ligy a vítězem „Mariášového trojboje“ v roce 1998 a druhé vítězství získal na turnaji „PROFI – POPOVICE 2001“. Pan Richard Nocar je prvním z úspěšných představitelů mladé generace, která „přebírá štafetu“ a ke které patří mj. pan Jiří Svoboda – vítěz „Turnaje mistrů 1988“, z KLM Ambo Stod, pan Petr Molek, vítěz ligy 1999 z KLM AMBO Stod a vítěz ligy 2000 - pan Bohuslav Dubanský z teamu TALON PRAHA A Team TALON PRAHA A ve složení: pánové: Karel Lederer, Jaroslav Holeček, Luděk Jančík - kapitán a Bohuslav Dubanský, se stal rovněž v roce 2000 vítězným teamem ligy ve sportovně-soutěžním licitovaném mariáši.

V roce 2001 přistoupil svaz k systémovým změnám, které zásadně neovlivnily dosavadné průběh ligových přeborů.

Po 6. turnaji vede žebříček kategorie jednotlivců pan Jiří Hrdlička z teamu AGARICUS Kaznějov – mistr ligy 1995 a žebříček kategorie družstev vede team KLM AMBO Stod ve složení Karel Šobr, Jiří Svoboda, Josef Berka a Petr Molek – hráči I. a mistrovských tříd.

V týdenním letním mariášovém turnaji konaném od 24. do 29.7. 2001 na Nové Živohošti zvítězil mistr Miroslav Kučava z LOKO Mariánské Lázně před mistrem Pavlem Bartošem Z teamu Velkopopovického Kozla a prvotřídním hráčem Jiřím Jeřábkem z Talonu Praha.

Vítěz ligy svazu 2000 team Talon PRAHA K.Lederer,J.Holeček,L.Jančík,B.Dubanský   Předseda svazu předává poháry vítězi ligy 2000 panu Bohuslavu Dubanskému z Talonu PRAHA

Svaz pořádá každoročně pravidelně 10 ligových turnajů, 4 vrcholové turnaje ve *sportovně-soutěžním* i *soutěžním* mariáši. Průměrná účast na turnajích se pohybuje nyní okolo 150 účastníků. Turnaje jsou sponzorovány hodnotným sportovními i věcnými cenami.

Svaz na základě dlouhodobých herních výsledků uděluje úspěšným účastníkům výkonnostní třídy od nejnižší 4. až k nejvyšší 1.. Ti, co získají po 3 roky 1. výkonnostní třídu (musí se umístit na celoročním žebříčku cca do 12. místa) získají mistrovskou třídu.

V rámci svazu jsou organizovány regionální přebory ve sportovně-soutěžním mariáši. Tyto přebory jsou pořádány od roku 1997 v západních Čechách . Z nich jeden v *západočeském pohraničí* zajišťuje pan Miroslav Kučava z Mariánských Lázní. Druhý pořádal pan Richard Nocar v Plzni .

Od roku 1996 organizuje pan Luděk Jančík – kapitán TALONU Praha Středočeskou regionální ligu. Pražští hráči se schází v tradiční mariášové restauraci „Pod Smetankou“. Svaz zve na své turnaje hráče z celé České republiky. Tak byl navázán kontakt s Moravou kde byl ustaven Jihomoravský mariášový region se sídlem v Mikulově.

V rámci aktivit svazu jsou pořádána od roku 1989 klubem Pražský výběr – nyní i teamem Velkopopovického Kozla „letní týdenní mariášová soustředění“, zprvu pouze pro klub, později i pro zvané v posledních letech jako pravidelný týdenní turnaj sportovně-soutěžního licitovaného mariáše na Nové Živohošti.

Činnost svazu nespočívá pouze v organizování mariášových přeborů a turnajů. Významnou byla také edice „MARIÁŠOVÉ ROČENKY“ v roce 1997 i jeho ediční činnost i v dalších letech. Propagace soutěžního mariáše v médiích, kdy naše přední noviny i časopisy, rozhlas a televize již od roku 1989 publikovaly články, relace a pořady účinně pomohly dalšímu rozvoji mariášového *života* ve všech krajích republiky. Pro interní potřeby je od roku 1996 vydáváno měsíční periodikum, které informuje mariášníky svazu o všech mariášových aktivitách a výsledcích.

Nejvýznamnějším přínosem svazu pro mariášové hnutí bylo KONCIPOVÁNÍ CELOSTÁTNÍ MARIÁŠOVÉ LEGISLATIVY - STANOV, ŘÁDŮ, HERNÍCH USTANOVENÍ A PRAVIDEL, které byly zpracovány jako SPOLEČNÉ DÍLO řady předních mariášových praktiků a teoretiků, na základě zkušeností z tisíců mariášových utkání, stovek turnajů a desítek mariášových přeborů. Tato mariášová legislativa se neustále vyvíjí.

Svaz stanovil, že jeho turnaje budou hrány klasickými *jednohlavými kartami*. Pro vrcholové turnaje zajišťuje svaz tisk mariášových karet s účelovými reverzy, po případě ovlivňuje k jejich edicím některé sponzory. Na snímku jsou např. vyobrazeny karty, vydané při příležitosti konání turnajů „PROFI-POPOVICE 2001, CHODOVAR – CUP 2000 a ČESKÉ POHÁRY 1997.

Činnost Českého svazu mariáše, místní mariášové tradice, „skalní a zapálení“ mariášoví nadšenci – to vše vytváří jakési „mariášové podhoubí“ z kterého stále více za účinné pomoci „sponzorského deště“ rostou mariášové turnaje, přebory, vznikají nové mariášové regiony a tvoří se mnoho dalších mariášových aktivit.

V druhé polovině 19. a na počátku 20. století se hrál mariáš takřka ve všech městech a obcích Čech i Moravy a přesto se žádné mariášové přebory nekonaly. Dá se říci, že teprve příklad soutěží ve všech sportovních odvětvích „probudil dřímající iniciativy“ i na tomto zcela neobvyklém „sportovním poli“. Rozhodující vliv na dynamiku růstu mariášového hnutí měla jeho „medializace“ .

Neúnavná práce mnohých členů Českého svazu mariáše při navazování kontaktu s medií Přinesla své „ovoce“, noviny i časopisy publikovaly množství článků, statí, i pravidelných mariášových rubrik, rozhlas přinášel reportáže a televize mimo krátké šoty ve sportovních zprávách i speciální pořad.

Se stoupajícím zájmem o mariášové soutěže obracely se desítky hráčů i vznikajících mariášových klubů z republiky i ze zahraničí na náš svaz o informace. Ty jim byly ochotně poskytovány a tak byly navázány kontakty např. i s ustaveným „Slovenským svazem mariášových klubů“.

Při této příležitosti nelze opomenout i půvabnou a vtipnou velice „čtivou“ brožurku: *Rozjímání o licitovaném mariáši*“ kterou napsal pan Vladimír Šubrt a která velice populární formou informovala všechny mariášníky o vzniku i vývoji soutěžního mariáše (viz obrázek vlevo). Pro popularizaci mariáše vydal svaz ve spolupráci s Pivovarem Velké Popovice, a.s. v roce 1997 *MARIÁŠOVOU ROČENKU*, kde byla poprvé v mariášové historii publikována mj. legislativa, pravidla a ustanovení kodifikovaná OFICIÁLNÍM MARIÁŠOVÝM SUBJEKTEM! (viz obrázek vpravo).

I další ediční činnost zasluhuje zmínku. „Ročenky“ v následujících letech byly sice pouze interně „inovovány“, k významným turnajům vydávali jejich organizátoři „zpravodaje“ a od roku 1996 je vydáváno mariášové měsíční periodikum.

Stálý růst mariášových akcí ovlivnil mnohé podnikatelské subjekty k výrobě „mariášových suvenýrů, turnajových cen (viz obr. vlevo) a například i speciálních karet a to nejen na jejich reverzech. Na obrázku vpravo je ukázka z *historických plynárenských* karet, kde jsou zobrazeny význačné světové osobnosti vývoje tohoto odvětví a exponáty plynárenského muzea v Praze. Specifická jsou označení – místo kulí plynojemy, místo žaludů plynové lucerny, místo listů plynoměry a místo srdcí – plamínky.

Informatika v posledních letech přímo exploduje. Od telefonů k videotelefonům, mobilům, od faxů k „mailům“ a zvláště internetu. Dnes již převážná většina mariášových subjektů i jednotlivých týmů disponuje internetem i mailem a může komunikovat a informovat veřejnost o všech současných i projektovaných aktivitách.

Internetové stránky Českého svazu mariáše(ČSM): <http://www.zzzz.cz/marias/>, nová oficiální adresa: www.marias.cstv.cz, Adresy klubů: TALON Praha: <http://www.hyperlink.cz/talonpraha> Škvřňany a Kozolupy: www.volny.cz/ac-skvrnany . Další „mailová“ spojení - sekretář ČSM: karim@wo.cz; ; předseda Svazu českých mariášníků: vladislav.vesely@jan.ul.ds.mfcr.cz; ; tajemník MU: JITON@quick.cz; předseda JČLKM: lang27@volny.cz; ; předseda JČLVM: oszhj@iol.cz; Brněnský drak: dokoupil@post.cz; Spolek přát. mariáše Lipník /n.Bečvou: kolar.zub@volny.cz.

Český svaz mariáše, Svaz českých mariášníků i Mariášová Unie jsou neziskovými organizacemi hospodařícími na základě vyrovnaného rozpočtu. Jejich příjmy rozpočtu tvoří: dotace, členské příspěvky, odvody ze startovního, příjmy z propagace, sponzorské dary , dobrovolné příspěvky apod. Materiální podporu získávají tyto subjekty především dlouhodobými osobními kontakty s širokou podnikatelskou sférou. Na velmi dobré úrovni je např. spolupráce s pivovary, energetikou a plynárenstvím, spotřebním průmyslem a místní obchodní sítí. Mariášové regiony jsou pouze dobrovolnými a neregistrovanými sdruženími . Jejich příjmy tvoří pouze odvody ze startovního, dobrovolné příspěvky a sponzorské dary. Přesto i ony nacházejí převážně u drobných podnikatelů podporu pro svoji činnost a organizují hodnotně dotované mariášové turnaje.

Největší turnaj přeboru České republiky ve sportovní-soutěžním licitovaném mariáši byl pořádán v exkluzivním prostředí Vzdělávacího střediska GAS Říčany. Tento turnaj - Memoriál ZDENKA RUDOLFA zajišťoval z pověření ČSM Pražský výběr – team Velkopopovického Kozla ve spolupráci se společností GAS a Pražskou Středočeskou plynárenskou společností. Rekordní účast byla 171 hráčů – viz snímek vlevo dole.

Unikátní turnaj, kde se hrály dvě tříhodinová kola v korunovém sportovní-soutěžním licitovaném mariáši upřadal z pověření ČSM klub ALBI Chodová Planá - CHODOVAR CUP v restauraci ve skále v Chodové Plané.

Turnaj se konal v unikátním prostředí restaurace, která se nachází v prostorách více než dvou kilometrů chodeb a sálů vytesaných v žulové skále – viz snímek vpravo dole.

Již pět let je pořádán Pražským výběrem, teamem Velkopopovického Kozla turnaj „Profi Popovice“ jako mistrovství České republiky v korunovém soutěžním mariáši. Turnaje se konaly ve společenském sále pivovaru Velké Popovice současně i s prohlídkou jeho výrobních prostor. Po prvním turnaji roku 1996 bylo díky za rozhodující sponzorské účasti pivovaru Velké Popovice vydáno v edici nakladatelství Olympia 2 000 výtisků první „Mariášové ročenky“ Českého svazu mariáše. Díky této edici se Český svaz Mariáše úspěšně prezentoval v tisku, v rozhlase i v televizi v České i Slovenské republice.

SVAZ ČESKÝCH MARIÁŠNÍKŮ A JEHO HERNÍ POJETÍ

Svaz Českých mariášníků (SČM) je mladším bratrem Českého svazu mariáše. Od roku 1988 se hráči východních i severovýchodních Čech zúčastňovali celostátních ligových přeborů. První samostatný turnaj ve sportovně-soutěžním licitovaném mariáši organizoval pan Jan Jahoda v Jičíně v roce 1989.

V roce 1990 se tento region především z důvodů finančních i cestovních osamostatnil a založil vlastní mariášový svaz a převzal původní mariášovou legislativu Českého svazu mariáše. Mariášová legislativa v SČM neměnila, naopak ještě zliberalizovala – zůstává desetihalérový sportovně soutěžní licitovaný mariáš a ještě se zvyšují premiové body za riskantní hry.

Hráči i teamy obou „svazů“ se mohou zúčastňovat navzájem jakýchkoliv turnajů. Pravidelná je účast hráčů Svazu Českých mariášníků na „Turnaji mistrů“, „Českých pohárech jednotlivců i družstev“ i některých dalších akcích svazu. Naopak teamy Agaricus Kaznějov, Kladno i Talon Praha se již po několik sezón velice úspěšně zúčastňují „východní ligy“. Dá se říci, že vysoká herní kvalita hráčů svazu „na východě“ až do roku 1999 dominovala. V posledních letech „vyrostli“ i ve Svazu Českých mariášníků mladí hráči např. v Limitu Pardubice - pan Jiří Lukášek a především pan Aleš Hrbáček který zvítězil v roce 2000 v Českém poháru a oba výrazně přispěli svému teamu k 1. místu na Mariášovém trojboji i Českém poháru 2000 v kategorii družstev.

Na prvním snímku vlevo dole je zobrazen vítěz Českého poháru 2 000 a vítěz turnaje Kladno 2 001 pan Aleš Hrbáček. Vpravo je snímek družstva Limit Pardubice.

MARIÁŠOVÁ UNIE – SPOLEK PŘÁTEL MARIÁŠE

MARIÁŠOVÁ UNIE, spolek přátel mariáše (dále jen MU) se sídlem v Čáslavi, byla ustavena v roce 1991. Specializuje se na soutěžní „křížový“ mariáš, ve kterém pořádá samostatnou ligu v kategoriích jednotlivců i družstev.

Region MU se rozprostírá od Říčán u Prahy až k Havlíčkovu Brodu. První turnaje jsou pořádány obvykle u Čáslavi a na zakončení turnajové sezóny, zajišťované od měsíce září do měsíce května následujícího roku se koná tradičně „mariášnický ples v Přelouči.

Zprvu dva, později tři a od roku 1996 deset až ke 20 turnajům v roce 1999 pořádala MU v „mariášnických centrech“ regionu z nichž je nutno uvést především Vlašim, Havlíčkův Brod, Kutnou Horu, Zruč nad Sázavou, Uhlířské Janovice, Říčany – Světice, Kralice, Tupadly, Semteš, Libodřice, Bystřici u Benešova. Soběšín, Podmoky, Přelouč... .

Hlavními představiteli výboru jsou pan Karel Pokorný – předseda a duší MU pan František Nejedlo. Jejich koncepce pravidel vycházejících z legislativy Českého svazu mariáše se v MU až doposud realizuje.

Po řadu herních sezón dominovali a dominují střídavě hráči Zruče nad Sázavou, Přelouče a Železných Hor. Vítězem posledních dvou ročníků se stal v kategorii jednotlivců pan Jaroslav Studnička z teamu Zruče nad Sázavou a v kategorii družstev team Železné Hory.

Hráči MU se rovněž úspěšně zúčastňují některých vrcholových turnajů Českého svazu mariáše. MU spolupracuje a koordinuje své akce i s ostatními mariášovými subjekty v celé České republice.

JIHOČESKÁ MARIÁŠOVÁ LIGA

Zcela právem jsou loga Jihočeského mariášového regionu tak „výsostná“. Zaslouhuje si je za vzornou kvalitu svých přeborů v soutěžním „voleném“ i „křížovém“ mariáši“.

Čtyři esa jsou symbolem GRAND-PRIX „křížového“ mariáše i jeho „turnaje mistrů“ uspořádaného vždy na závěr sezóny. Hlavní organizátor a „prezident“ tohoto regionu je pan Jaromír Lang z Bechyně. Jednotlivé turnaje Jihočeské ligy křížového mariáše (JČLKM) organizují samostatně jednotlivé mariášové kluby měst a obcí jižních Čech.

Také JČLKM až do roku 2000 organizovala svoji herní sezónu od měsíce září do měsíce června následujícího roku. Od září 2000 koordinuje svůj kalendář s Českým svazem mariáše tak, že sezóna od září 2000 končí až v prosinci 2001.

Vítězi GRAND-PRIX posledních let se stali zkušenými mariášovými „matadoři“ českého svazu mariáše - v sezónách: 1995-1996 pan Jiří David z Kladna, 1996-97 pan Jan Vacek z Prahy, 1997-1998 pan Pavel Bartoš, 1998-1999 pan Jiří Batík a 1999-2000 zvítězil pan Jiří Čapla a vavřín vítěze si odnesl i z jejich „turnaje mistrů“.

Pan JUDr. Pavel David je kapitánem klubu VAJGAR Jindřichův Hradec, předseda Jihočeské ligy voleného mariáše (JČLVM) a pořadatel vrcholových turnajů Českého svazu mariáše. Jeho team se zúčastňuje i ligy Svazu českých mariášníků. Stejně tak, jako JČLKM, má JČLVM bohatou herní tradici a organizuje ročně desítky turnajů.

Turnaje v obou jihočeských mariášových regionech mají vždy vzornou organizaci, bohatý cenový fond a jihočeský kolorit, umocněný kouzelnou „Bechyňskou ketramikou“ – viz snímek v pravém rohu dole. Logo JČLVM – filek, král a eso červené je umístěno je vpravo nahoře.

LOKÁLNÍ TURNAJE

Lokální mariášové turnaje v Čechách a na Moravě jsou pořádány již po desetiletí a právě ony se staly „základními kameny“ současných mariášových přeborů. Doposud jsou po celé České republice pořádány „nezávislé“ turnaje, které jsou pořádány hráči několika obcí, okresu, po případě i regionu. O mnoha takových turnajích se dovídáme pak pouze z tisku, pokud některý z jejich účastníků či sponzorů projeví „publikační iniciativu“.

Nejstarší známé a doložené turnaje byly pořádány ve „voleném“ mariáši. Doposud jsou každoročně pořádány s více než dvacetiletou tradicí turnaje v Loze u Plzně, v Ústí nad Labem. Letitou turnajovou tradici bohužel opustil Holoubkov. Naopak v posledních letech velice úspěšné turnaje ve voleném mariáši pořádají Kozolupy, Klatovy a Nepomuk.

Turnaje v „křížovém“ mariáši mají rovněž dlouholetou tradici. V Praze a jejím okolí, na čáslavsku, ve středních a v severovýchodních, západních Čechách i na Moravě se hrálo a hraje dle klasických pravidel, v okolí Litomyšle a Chrudimi se hrály a hrají většinou „červené trumfy“.

Lokální turnaje „licitovaného“ mariáše se doposud pořádají např. v Milevsku, ve Včelničce v Klatovech a v posledních letech v Mikulově ...

Nová a vpravdě „národní“ mariášová tradice vznikla v již výše citovaném NEPOMUKU. Toto město - proslavené rodiště sv. Jana Nepomuckého a nechvalně známé jako sídlo „černých baronů“ slaví státní svátky 8. května a 28. října pořádáním turnajů ve voleném a v licitovaném mariáši! Oba turnaje pořádané jako memoriály Václava Vodáka mají vynikající organizační, herní i cenovou úroveň. Pravidelně je zahajuje v městské sokolovně starosta Nepomuku pan Josef Michek – viz snímek z posledního ročníku 2000.

♥ ♥ ♥

CONTENS

Dear guests, parttakers and visitors to the Central- European Mind Sports Olympiad, all friends of mind games and especially mariasch! On the occasion of the OlympiadCzech Mariasch Association issues this Mariasch Bulletin to inform you briefly about our mind game – mariasch.

The first chapter: „Games are as old as the mankind itself“ gives a brief introduction to the meaning and development of the mind games, especially the card games and mariasch.

The second chapter: „Mariasch tournaments and contests“ describes the beginnings of the mariasch tournaments and contests in the light of the Czech Mariasch Association.

The third chapter: „How to play mariasch“ describes different kinds and types of the game.

The fourth chapter: „About the history of the Czech mariasch association highlights the importance of the CMA to the game movement in our country.

The fifth, sixth and seventh chapter deal with other mariasch subject and their activities in the Czech Republic.

The final chapter eight gives picture of the independent tournaments introducing the top tournaments of the year 2001.

Pictures in this bulletin come from the set of cards printed in 1938 by the Ferdinand Piatnik and sons SA, in Wiener. The Czech national motives are depicted.

MARIÁŠOVÝ BULLETIN

Autor: Jiří Čapla

Odborný redaktor: Stanislav Havlíček

Fotografie, grafická úprava a ilustrace: Jiří Čapla

Spolupráce: Miroslav Kučava, Luděk Jančík

K příležitosti Olympiády duševních sportů
pro Český svaz mariáše a Talon Praha vydala
v Praze 3. 7. 2000 spol. EDUCO-GAS, s.r.o.
Vychází v nákladu 500 brožovaných výtisků
Pouze pro interní potřebu mariášových subjektů.

NEPRODEJNÉ

INFORMAČNÍ SYSTÉM GAS

OBSAHOVÁ NÁPLŇ – ZAMĚŘENÍ

☐ Legislativa	☐ Informace z plynárenství	☐ Informace ze světa
☐ Normalizace a předpisy	☐ Technické plyny	☐ Rozvod a distribuce
☐ Zkušebnictví	☐ Netradiční zdroje	☐ Plasty v plynárenství
☐ Metrologie	☐ Nehody havárie úrazy	☐ Použití plynu
☐ Bezpečnost práce	☐ Vydaná odborná stanoviska	☐ Ekologie
☐ Požární ochrana	☐ Nové výrobky a technologie	☐ Doprovodné materiály

URČENÍ ISG

☐ Plynárenským organizacím	☐ Výrobcům, dodavatelům, provozovatelům
☐ Výzkumným organizacím a odborným školám	☐ Montážním, obchodním a servisním firmám
☐ Projektovým organizacím	☐ Orgánům státní správy
☐ Poradenským střediskům	☐ Orgánům státního odborného dozoru
☐ Svazům, cechům, sdružením atd.	☐ Orgánům bezpečnosti práce a požární ochrany
☐ Obecním, okresním a městským úřadům	☐ Středním a vysokým školám

VÝSTUPY SYSTÉMU

Periodikum ISG vychází 6 x ročně. Obsahuje informace GAS, Technické informace a doprovodné materiály

Měsíčník - je určen všem, kteří se zabývají činností v oblasti plynových zařízení. Vydává ČSTZ a GAS s.r.o.

Technická pravidla a doporučení pro oblast plynárenství

Edice Gas - odborné publikace vydávané pro oblast plynárenství

Plnotextový program Datagas II obsahuje - Technické informace, informace GAS, publikace Edice GAS, technické předpisy G, právní předpisy, odborné názvosloví, přehledy, registrace, energetika a ekologie

Druhé aktualizované vydání plnotextového programu na CD ROM obsahuje 479 ČSN, 54 právních předpisů, 54 TPG a TD, odborná stanoviska na více než 500 stranách a 187 registrovaných výrobků

Datagas I - přehledová databáze obsahuje informace z oblasti legislativy, činnosti a dokumentace - více než 30 000 záznamů

Adregas - program pro sestavení konkrétních a cílových adresářů, umožňující pomocí kódových třídicích znaků vyhledat výrobce a dodavatele výrobků, technologií a činností

GAS s.r.o., Sokolská 4, 120 00 Praha 2

www.gasinfo.cz

Tel.: 02/24 26 22 63, 24 26 11 64, 24 26 11 47

Fax: 02/24 26 22 69, 24 26 11 48, 24 26 11 65

E-mail: marketing@gasinfo.cz